

першорядного значення та створив оригінальну фармакологічну школу. Віктор Володимирович пройшов великий, гідний глибокої поваги, життєвий шлях. І кожен його етап нерозривно пов'язаний з історією нашої країни. Його завжди вирізняли готовність сміливо братися за складні справи, активна громадянська позиція. Творчий підхід до роботи В.В. Дунаєва успішно поєднувався з вірністю власним принципам і переконанням. Його активна життєва позиція, людська доброта здобули глибоку повагу всіх, хто з ним працював. Пам'ять про чудового Вченого, Педагога та Людину - Віктора Володимировича Дунаєва буде жити в його учнях і наукових відкриттях.

ПРОФЕСОР В.В. ДУНАЄВ - ФУНДАТОР ПЕРШОЇ КАФЕДРИ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ

*Колесник Ю.М., О.В. Крайдашенко, М.А. Волошин
Запорізький державний медичний університет*

Професор Віктор Володимирович Дунаєв - відомий радянський і український фармаколог, учень академіка С.Н. Саноцького та професора Н.А. Нікуліна. За конкурсом В.В. Дунаєв був обраний завідувачем кафедри фармакології Запорізького медичного інституту, яку очолював з 1981 по 2004 роки. На цій посаді розкрився його талант як вченого та видатного педагога. Швидко була створена матеріально-технічна база та сформульовано науковий напрямок кафедри – скринінг та вивчення фармакокінетичних і фармакодинамічних властивостей різних груп лікарських засобів в умовах моделювання таких патологічних процесів, як: інкорпорована променева хвороба, пухлинний ріст, ендокринна патологія, та впливу на організм ультрафіолетового, гелій-неонового випромінювання і магнітного поля. Він підібрав ініціативних творчих співробітників, які активно влились у виконання науково-дослідних робіт кафедри та запланували докторські і кандидатські дисертації. В 1983 році В.В. Дунаєва було обрано на посаду проректора з наукової роботи, де в повній мірі розкрились його організаторські здібності. Він своєчасно відгукнувся на потребу науковців фармацевтичного факультету, у яких в ході виконання наукових робіт було насинтезовано по кілька десятків хімічних сполук без визначення їх біологічної активності. За ініціативи професора В.В. Дунаєва при підтримці ректора університету професора А.Д. Візіра була створена Центральна науково-дослідна лабораторія, в якій організовано постійний скринінг нових синтезованих хімічних сполук по вивченню їх біологічних та фармакологічних властивостей, що

дозволило багатьом співробітникам фармацевтичного факультету успішно захистити дисертаційні роботи.

Значна фундаментальна наукова підготовка та широкий світогляд дозволили професору В.В. Дунаєву не тільки на рівні спілкуватись з клініцистами кафедр, а й консультувати їх щодо дії лікарських препаратів, що стало найважливішою стороною його наукової діяльності. Постійна і тісна співпраця з лікарями дозволили вдосконалювати та розробляти сучасні етіопатогенетичні схеми лікування серцево-судинної патології. Наукові дослідження професора В.В. Дунаєва були покладені в основу цілого наукового напрямку співробітників всього університету - синтез, пошук, створення нових високоефективних лікарських препаратів кардіопротективної, нейропротективної, протиішемічної, антиоксидантної та метаболітотропної дії. В цьому напрямку В.В. Дунаєв став новатором у створенні нових лікарських форм, як з нових синтезованих сполук, так і добре відомих лікарських засобів, тісно співпрацюючи з кафедрами фармацевтичної хімії, технології ліків, фармакогнозії, органічної та аналітичної хімії. Восьмидесяті роки характеризувались лавиноподібним збільшенням закордонних лікарських препаратів на фармацевтичному ринку, які почали широко призначати в клініці без наявного вітчизняного досвіду їх застосування та вивчення на кафедрах фармакології студентами третього курсу. Тонко відчуючи нагальні виклики клініки, працюючи постійно в контакті з клініцистами при безпосередньому керівництві В.В. Дунаєва спочатку було обґрунтовано в Міністерстві охорони здоров'я доцільність відкриття кафедри клінічної фармакології, з викладання предмету для студентів шостого курсу в умовах клініки. В 1986 році при кафедрі фармакології був організований перший в СРСР курс клінічної фармакології. До викладацького складу курсу входили учні професора: завідувач курсом доцент В.С. Тішкін та асистенти О.В. Крайдашенко, І.М. Білай, М.П. Красько. Протягом п'яти років накопичувався досвід викладання предмету, удосконалювалась навчально-методична база та формувалась громадська думка про доцільність викладання такого предмету в медичних ВНЗ. Після підготовчого періоду в 1991 році курс був переведений в статус кафедри клінічної фармакології, що стало визначною подією в медичній освіті незалежної України, а Запорізький медичний інститут став засновником цієї освітянської події «з легкої руки» професора В.В. Дунаєва.

На кафедрі клінічної фармакології, під керівництвом В.В. Дунаєва в співпраці з кардіологами, були проведені пріоритетні наукові дослідження щодо підвищення ефективності лікування ішемічної хвороби серця шляхом застосування засобів метаболічної корекції в

комбінованій фармакотерапії осіб різного віку, за що професорів А.Д. Візіра та В.В. Дунаєва було відзначено премією АМН України. Розроблено новий напрямок в геріатричній кардіології. Вперше запропоновано ряд оригінальних субстратно-коферментних комплексів, які впливають на метаболізм, і показана їх висока ефективність в комбінованій терапії ІХС у осіб похилого та старечого віку. Вперше проведена клінічна апробація нових кардіопротекторних препаратів з метаболічним типом дії - карнітину хлориду, тіотриазоліну та пікамілону.

В теперішній час кафедру клінічної фармакології, очолює учень Віктора Володимировича професор О.В. Крайдашенко, який плідно продовжує дослідження в рамках наукового напрямку сформульованого видатним фармакологом двадцятого сторіччя професором В.В. Дунаєвим.

ПАМ'ЯТИ НАШЕГО УЧИТЕЛЯ ВИКТОРА ВЛАДИМИРОВИЧА ДУНАЄВА

Беленичев И.Ф., Белай И.М., Крайдашенко О.В.

Запорожский государственный медицинский университет

Каждый состоявшийся, достигший каких-то успехов в жизни человек обязан этим своему Учителю. Если же проанализировать биографию любого маститого ученого, то мы без труда узнаем имя его Учителя - того человека, который определил его творческий путь и помог сделать первые шаги по этому нелегкому пути. Искусство быть ученым не появляется само собой, оно передается от поколения к поколению, от учителя к ученику, от опытного наставника к молодому человеку посвятившего всю свою жизнь Науке. Всегда кто-то должен посеять в пытливом юном уме зерна научного мышления, кропотливо ухаживать за нежными всходами и радоваться обильно колосющимся полям знаний и умений. Для многих поколений ученых-фармакологов таким Учителем стал Заслуженный деятель науки техники Украины, доктор медицинских наук, профессор Виктор Владимирович Дунаев. Несмотря на то, что кафедра фармакологии и медицинской рецептуры Запорожского государственного медицинского института существовала достаточно долго, научно-исследовательская работа проводилась только в области скрининга 2-3 видов активности и определения острой токсичности вновь синтезированных соединений и нужен был человек, который поднимет научную работу на кафедре и в ВУЗе на принципиально новый уровень. И такой человек нашелся! Виктор Владимирович приехал в Запорожье уже зрелым ученым, профессором, грамотным организатором науки и опытным педагогом.